T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL KALKINMA HAMLESİ

ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI

Silifke

İlçe Gelişim Raporu

2025

İçindekiler

1. GİRİŞ 1
1.1 Raporun Amacı ve Kapsamı 1
1.2 İlçenin Kısa Tanıtımı (Tarihçe, Coğrafi Durum, Demografik Yapı) 1
2. MEVCUT DURUM, SORUN VE İHTİYAÇLAR 3
2.1 Tema 1: Altyapı, Ulaşım ve Lojistik 3
2.2 Tema 2: Eğitim 6
2.3 Tema 3: Sosyal Yapı, Sağlık ve Sosyal Hizmetler 7
2.4 Tema 4: Bitkisel Üretim, Hayvancılık ve Su Ürünleri 8
2.5 Tema 5: Turizm ve Kültürel Miras 9
3. PROJE VE FAALİYET FİKİRLERİ 11
3.1 Tema 1: Altyapı, Ulaşım ve Lojistik 11
3.2 Tema 2: Eğitim 11
3.3 Tema 3: Sosyal Yapı, Sağlık ve Sosyal Hizmetler 12
3.4 Tema 4: Bitkisel Üretim, Hayvancılık ve Su Ürünleri 13
3.5 Tema 5: Turizm ve Kültürel Miras 14
4. SONUÇ VE ÖNERİLER 15
4.1 Genel Değerlendirme 15
4.2 Stratejik Gelişme Eksenleri 15
4.3 Stratejik Projeler 15
4.4 Sorun–Proje Eşleştirme Matrisi 17
4.5 İzleme ve Sonraki Adımlar 18

Tablolar Listesi

Tablo 1: Mersin'de Organize Sanayi Bölgelerinin İlçelere Göre Dağılımı 3
Tablo 2: Mersin Geçiş Planlama Alt Bölgesi 2035 Hedef Nüfus ve Sektörel Dağılımı 4
Tablo 3: Çevre Düzeni Planı Revizyonunda Silifke İlçesi Plan Fonksiyonları 5
Tablo 4: Mersin İlçelerinin 2022 Yılı SEGE Sıralaması 7
Tablo 5: Sorun–Proje Eşleştirme Matrisi 17

Şekiller Listesi

Şekil 1: Çevre Düzeni Planı Revizyonunda Lojistik Bölgelerin Konumu 4

1. GİRİŞ

1.1. Raporun Amacı ve Kapsamı

Silifke ilçesinin ekonomik ve sosyal kalkınma sürecine katkı sağlamak ve ilçenin sahip olduğu potansiyelin ortaya çıkarılmasına yönelik bir yol haritası oluşturmak amacıyla, Çukurova Kalkınma Ajansı öncülüğünde ve Silifke Kaymakamlığı ile Silifke Belediyesi iş birliğinde bir ilçe gelişim planı çalışması yürütülmüştür. Bu çerçevede düzenlenen Silifke İlçe İvmelendirme Çalıştayı'nda, ilçenin sosyal kalkınma, tarım, turizm, ekonomi ve altyapı başta olmak üzere temel gelişim alanlarında karşılaşılan sorunların tespit edilmesi ve bu alanlara yönelik uygulanabilir proje önerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Katılımcılar yuvarlak masa yöntemiyle tematik gruplara ayrılarak sorun alanlarını ayrıntılı biçimde tartışmıştır.

Bu rapor, çalıştayda paydaşlarca dile getirilen tespitleri resmi istatistikler, plan belgeleri ve Ajans çalışmalarıyla birlikte beş tema altında değerlendirmekte ve her tespiti bir müdahale önerisiyle eşleştirmektedir. İzlenebilirliği sağlamak amacıyla Bölüm 2'deki her sorun bir kodla numaralandırılmış; Bölüm 3'teki proje ve faaliyet önerileri ile Bölüm 4'teki eşleştirme matrisinde aynı kodlara atıf yapılmıştır. Kod önekleri şöyledir: **A** – Altyapı, Ulaşım ve Lojistik, **E** – Eğitim, **S** – Sosyal Yapı, Sağlık ve Sosyal Hizmetler, **B** – Bitkisel Üretim, Hayvancılık ve Su Ürünleri, **T** – Turizm ve Kültürel Miras. Proje kodları "P-" önekiyle aynı harfleri kullanmaktadır (ör. P-A1).

1.2. İlçenin Kısa Tanıtımı (Tarihçe, Coğrafi Durum, Demografik Yapı)

Silifke, M.Ö. 3. yüzyılın başında I. Seleukos Nikator tarafından Seleucia ad Calycadnum adıyla kurulmuştur. Roma döneminde önemli bir ticaret ve din merkezi olan kent, Hristiyanlık döneminde Aya Tekla'nın mezarıyla ün kazanmış; daha sonra Bizans, Selçuklu, Ermeni, Haçlı ve Karamanoğulları egemenliğine girmiş ve 1471 yılında Osmanlı topraklarına katılmıştır.

Mersin ilinin batısında, Göksu Nehri'nin iki yakasında ve Toros Dağları'nın eteklerinde yer alan Silifke, İç Anadolu'yu Akdeniz'e bağlayan ulaşım aksları üzerindedir. İlçe merkezi Mersin'e yaklaşık 80 km, Mut'a 73 km ve Gülnar'a 55 km uzaklıktadır. Yüzölçümü yaklaşık 2.692 km² olan ilçenin %89'u dağlık, %11'i ovalıktır ve 105 km uzunluğunda bir kıyı şeridi bulunmaktadır. İlçede Akdeniz iklimi hâkimdir. Silifke merkezde 14, ilçe genelinde 88 mahalle bulunmaktadır.

İlçenin en önemli su kaynağı Göksu Nehri'dir. Nehrin oluşturduğu Göksu Deltası, 1990 yılında Özel Çevre Koruma Bölgesi, 1994 yılında Ramsar Alanı ve 1996 yılında 1. derece doğal sit alanı ilan edilmiştir. Yaklaşık 15.000 hektarlık delta, 330'dan fazla kuş türüne ev sahipliği yapan ve kuş göç yolları üzerinde yer alan önemli bir sulak alandır. Deltanın iç kesimlerinde yeraltı suları tarımsal üretimi desteklemekle birlikte kimyasal kirlenme ve tuzluluk artışı gözlemlenmektedir.

ADNKS sonuçlarına göre Silifke'nin nüfusu 2025 yılında 139.610 kişidir (70.965 erkek, 68.645 kadın). İlçe nüfusu 2007 yılında 111.698 iken 2014 yılında 116.180 kişiye çıkmış, 2021–2024 döneminde yılda ortalama yaklaşık %3 artarak 2024 yılında 139.852 kişiye ulaşmış ve 2025 yılında bu düzeyde kalmıştır. 2007–2025 döneminde ilçe nüfusu %25,0 artmış, aynı dönemde Türkiye nüfusundaki artış %22,0 olmuştur. Son dönemdeki hızlı artışta, komşu Gülnar ilçesinde inşa edilen Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin yarattığı istihdam ve hizmet talebinin etkili olduğu değerlendirilmektedir. İlçe ayrıca yaz aylarında yaylalara ve sahil kesimine yönelen hareketlerle mevsimsel nüfus değişimleri yaşamaktadır.

Silifke ekonomisi tarım, hayvancılık, sanayi ve turizme dayanmaktadır. Göksu Deltası'nın verimli topraklarında yer fıstığı, narenciye, üzüm, zeytin ve çilek yetiştirilmekte; son yıllarda seracılık ve çilek üretimi artmaktadır. İlçede Seleucia antik kenti, Silifke Kalesi, Aya Tekla (Meryemlik), Olba, Uzuncaburç, Işıkkale ve Cennet–Cehennem obrukları gibi çok sayıda kültür ve doğa varlığı bulunmaktadır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2022 yılı İlçe SEGE çalışmasına göre Silifke, 973 ilçe arasında 217'nci sırada, 2'nci gelişmişlik kademesinde ve Mersin'in 13 ilçesi arasında 5'inci sıradadır.

2. MEVCUT DURUM, SORUN VE İHTİYAÇLAR

2.1. Tema 1: Altyapı, Ulaşım ve Lojistik

Sanayi

120 hektarlık Silifke Organize Sanayi Bölgesi'nde 43 faal ve inşaatı süren 4 işletme bulunmaktadır. Karma yapıdaki OSB'de ağırlıklı olarak taş ve toprağa dayalı sanayi (mermer) ile gıda, metal, kimya, plastik, kâğıt, ağaç ve mobilya sektörlerinde üretim yapılmakta ve 1.297 kişi istihdam edilmektedir. OSB'de 15 GES kurulmuştur. Silifke Ticaret ve Sanayi Odası'na kayıtlı 28 ihracatçı ve 23 potansiyel ihracatçı firma bulunmaktadır. Silifke Küçük Sanayi Sitesi'nde ise 204 işletmede 816 kişi çalışmaktadır. Mersin'deki dört OSB'nin ilçelere göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: *Mersin'de Organize Sanayi Bölgelerinin İlçelere Göre Dağılımı*

İlçeler	OSB Sayısı (Adet)	OSB Alanı (ha)	%
Tarsus	2	729	71,89
Silifke	1	120	11,83
Mut	1	165	16,27
Toplam	4	1.014	100

Karayolu ve Demiryolu

İlçeyi Mersin ve komşu illere bağlayan başlıca yollar, kıyı boyunca uzanan D-400 Adana–Antalya devlet yolu ile Silifke merkezinden kuzeye ayrılarak Mut ve Karaman'a ulaşan D-715 devlet yoludur. Her iki yol da Mersin-Adana Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu'nda 1. derece yol olarak sınıflandırılmış olup Karayolları Genel Müdürlüğü'nün iyileştirme çalışmaları sürmektedir. İlçede yaklaşık 114 km devlet yolu ve 847 km il yolu bulunduğu belirtilmektedir. Planda, yaz aylarında D-400 üzerindeki trafik yoğunluğunu azaltmak amacıyla Silifke'nin kuzeyinden geçerek D-715 ile bütünleşen E-982 otoyolu ve Silifke–Gülnar–Ermenek ile Gülnar–Mut güzergâhlarında 2. derece yol aksları önerilmiştir.

Yaklaşık 52–53 km uzunluğundaki Çeşmeli–Kızkalesi–Silifke–Taşucu Otoyolu'nun ihalesi Ocak 2022'de yapılmış olup Taşucu bağlantısının 2027 yılı sonuna kadar tamamlanması hedeflenmektedir. Otoyolun, yaz sezonunda Kızkalesi–Silifke–Taşucu hattındaki yoğunluğu hafifletmesi; Taşucu Limanı ve Akkuyu NGS gibi noktalara erişimi kolaylaştırması ve Akdeniz Sahil Yolu ile Mersin–Antalya bağlantısının bir parçası olması beklenmektedir. Demiryolunda ise mevcut Mersin–Adana hattının Akdeniz ilçesinden Silifke'ye, buradan Karaman ve Antalya yönlerine uzatılması ve Karaman–Mut–Silifke güzergâhıyla Konya–Karaman hattına bağlanması planlanmaktadır.

Liman, Serbest Bölge ve Lojistik

Silifke'ye bağlı Taşucu'nda Taşucu Limanı, SEKA Limanı ve bir balıkçı barınağı bulunmaktadır. Taşucu Limanı'nın mevcut durumda yılda yaklaşık 100.000 TEU konteyner, 3 milyon ton genel ve dökme yük, 250.000 ton sıvı yük, 250.000 araç ve 200.000 yolcu elleçleme kapasitesine sahip olduğu belirtilmektedir. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile işletmeci Cey Grubu tarafından yürütülen modernizasyon ve genişleme projesiyle liman derinliğinin 16 metreye, yıllık kapasitenin 500.000 TEU konteyner ve 11 milyon ton kargoya çıkarılması, yeni bir yolcu terminali ve Ro-Ro rampaları yapılması planlanmaktadır. Limanın demiryolu bağlantısı bulunmamakta ve soğutmalı (reefer) konteyner altyapısı sınırlı kalmaktadır.

Cey Grubu, 2021 yılında Özelleştirme İdaresi'nin ihalesiyle Taşucu Limanı ve eski SEKA fabrikası arazisini devralmıştır. Liman ve arka sahasının Mersin'in ikinci serbest bölgesi olarak geliştirilmesi planlanmakta; tam kapasiteye ulaşıldığında 10.000–11.000 kişinin istihdam edilmesi öngörülmektedir. Çevre Düzeni Planı'nda SEKA Limanı'nın kuzeyindeki 115 hektarlık alan, ildeki üç lojistik bölgeden biri olarak planlanmıştır. Liman, otoyol ve serbest bölgenin birlikte gelişmesi, Silifke'nin tarım ürünleri ihracatı, soğuk zincir, hafif sanayi ve enerji ekipmanı lojistiği açısından Mersin Limanı'na tamamlayıcı bir lojistik üs haline gelmesi için önemli bir fırsat sunmaktadır.

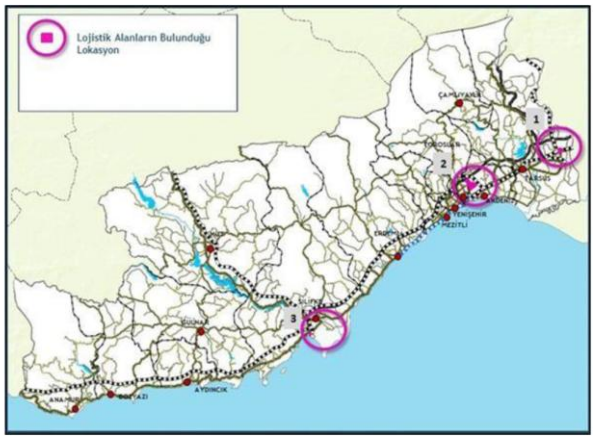

Şekil 1: *Çevre Düzeni Planı Revizyonunda Lojistik Bölgelerin Konumu*

Planlama Kararları

Çevre Düzeni Planı Revizyonu'nda Silifke; Mut ve Erdemli ile birlikte kentsel ve kırsal özellikleri bir arada barındıran Mersin Geçiş (Orta) Planlama Alt Bölgesi'nde yer almaktadır. Planda Silifke'nin 2035 yılı hedef nüfusu 400.000, çalışan sayısı 128.000 kişi (tarım %40, sanayi %15, hizmetler %45) olarak öngörülmüştür. Çalışma alanlarının %98'i tarıma ayrılmıştır. İlçede Yenisu'nun kuzeyinde Organize Tarım Alanı, toplam 465 hektarlık Organize Tarım ve Hayvancılık Alanı, 75 hektarlık sanayi ve depolama bölgesi ve 89 hektarlık kentsel servis alanı planlanmıştır. Çamlıca, Uzuncaburç ve Mağara ise kırsal yerleşme merkezi olarak belirlenmiştir. 400.000 kişilik hedef nüfus, ilçenin 2025 yılı nüfusunun yaklaşık 2,9 katıdır.

Tablo 2: *Mersin Geçiş Planlama Alt Bölgesi 2035 Hedef Nüfus ve Sektörel Dağılımı*

İlçe	Hedef Nüfus	Çalışan Sayısı	Sektörel Dağılım (%)			Çalışan Sayılarının Sektörlere Göre Dağılımı (kişi)			Sektörlerin Alan Dağılımı (%)			Sektörlerin Alan Dağılımı (ha)		
			Tarım	Sanayi	Hizmetler	Tarım	Sanayi	Hizmetler	Tarım	Sanayi	Hizmetler	Tarım	Sanayi	Hizmetler
Erdemli	450.000	144.000	50	15	35	72.000	21.600	50.400	95	2	3	36.725	571	1.323
Mut	160.000	51.200	50	15	35	25.600	7680	17.920	98	1.5	0.5	75.857	976	208
Silifke	400.000	128.000	40	15	45	51.200	19.200	57.600	98	0.8	1.2	60.023	660	808
Toplam / Ortalama	1.010.000	323.200	46	15	39	148.800	48.480	125.920	97	1.3	1.7	172.605	2.207	2.339

Tablo 3: Çevre Düzeni Planı Revizyonunda Silifke İlçesi Plan Fonksiyonları

Silifke İlçesi Plan Fonksiyonları	Alan Dağılımı (ha)
Orman Alanı	190.392
Tarım Alanı	60.023
Mera Alanı	4.259
Doğal Karakteri Korunacak Alan	4.522
Askeri Yasak ve Güvenlik Bölgesi	150
Atık Su Tesisleri Alanı	1
Enerji Üretim Alanı	
Havaalanı	
Katı Atık Tesisleri Alanı	10
Kentsel Gelişme Alanı	963
Kentsel Servis Alanı	89
Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanı	3
Kentsel ve Bölgesel Yeşil ve Spor Alanı	295
Kentsel Yerleşik Alan	1.877
Kırsal Yerleşik Alan	4.323
Kıyı Tesisleri Alanı	75
Lojistik Bölge	115
Merkezi İş Alanı	
Mesire Alanı	
Organize Sanayi Bölgesi	120
Organize Tarım ve Hayvancılık Alanı	465
Sanayi ve Depolama Bölgesi	75
Serbest Bölge	
Su Yüzeyi	2.032
Tali Merkez	127
Terminal	4
Tercihli Kullanım Bölgesi	450
Üniversite Alanı	9
Toplam	**270.379**

Su, Enerji ve Çevre

Yapımı süren Aksıfat Barajı'nın yaklaşık 60 milyon m³ depolama kapasitesiyle 67.520–82.149 dekar tarım arazisine sulama suyu sağlaması, Silifke ve Erdemli'nin yıllık 8,3 milyon m³ içme ve kullanma suyu ihtiyacını karşılaması ve 2027 yılına kadar tamamlanması planlanmaktadır. Yenilenebilir enerjide Makif Rüzgâr Enerji Santrali (49,5 MWe) projesinin ÇED raporu Aralık 2018'de nihai olarak kabul edilmiş; Akdere Mahallesi'nde 12,65 hektarlık alan imar planlarında yenilenebilir enerji üretim alanı olarak belirlenmiştir. Göksu havzasında yılda yaklaşık 2 GWh üretim yapan küçük ölçekli bir HES bulunmaktadır.

Göksu Deltası'nda tarım kimyasallarının yoğun kullanımı yüzey ve yeraltı sularında tuzluluk, pestisit ve gübre kalıntısı riskleri yaratmakta; kıyı bölgesinde atık kirliliği öne çıkmaktadır. Düzensiz yağışlar Göksu Nehri taşkınlarına, erozyona ve kıyı gerilemesine yol açmaktadır.

Altyapı, ulaşım ve lojistik alanında tespit edilen sorunlar aşağıda kodlanarak sunulmuştur.

- **(A-1) OSB arazi ve altyapı sorunları:** OSB'de kamulaştırma süreci tamamlanamamış, altyapı eksiklikleri ve otoyol erişimi sanayiyi sınırlamaktadır. Çalıştayda, OSB ve gıda OSB'si için ayrılabilecek alanlarda orman ve şahıs arazilerinin fazla olmasının, zeminin taşlık olması nedeniyle altyapı çalışmalarının güçlüğünün ve Kocapınar Mahallesi'nin bir kısmının turizm bölgesinde kalmasının dezavantaj oluşturduğu belirtilmiştir.

- **(A-2) OSB'de atık yönetimi:** OSB'de atık su arıtma ve atık toplama sistemlerine ihtiyaç bulunmaktadır.
- **(A-3) İhracat ve enerji maliyetleri:** İşletmelerde ihracat bilgisi ve pazarlama stratejileri yetersizdir. Sanayide enerji maliyetleri yüksektir; OSB'de GES'ler bulunmakla birlikte enerji verimliliği uygulamaları yaygın değildir.
- **(A-4) Gıda lojistiği ve soğuk zincir:** Balık paketleme ve meyve-donmuş ürün işleyen tesislerin nakliye ve depolama açısından liman, yol ve enerji altyapısında eksiklikleri bulunmaktadır. Taşucu Limanı'nın demiryolu bağlantısının olmaması ve soğutmalı konteyner altyapısının sınırlı kalması tarım ürünleri ihracatını kısıtlamaktadır.
- **(A-5) Yaz sezonunda trafik yoğunluğu:** Otoyol tamamlanana kadar D-400 üzerinde, özellikle Kızkalesi–Silifke–Taşucu hattında yaz aylarında yoğun trafik yaşanmaktadır.
- **(A-6) Kıyı ve delta çevresel baskıları:** Tarım kimyasalları, tuzlanma, kıyı atık kirliliği, taşkın ve erozyon Göksu Deltası ve kıyı kuşağı üzerinde baskı oluşturmaktadır.

2.2. Tema 2: Eğitim

Silifke'de nüfusun eğitim düzeyine göre dağılımında okuryazar olmayanlar ve bir okul bitirmemişler %10, ilkokul–lise mezunları %72, yükseköğretim mezunları %17 orandadır. İlçede 121 okulda 25.133 öğrenci öğrenim görmekte ve 1.841 öğretmen görev yapmaktadır. Derslik başına 17,2, öğretmen başına 13,65 öğrenci düşmektedir. TÜBİTAK ve e-Twinning projeleri ile halk eğitimi kursları yürütülmektedir.

Akkuyu NGS'nin insan kaynağı ihtiyacına yönelik iş birlikleri gelişmektedir. Rüştü Kazım Yücelen Mesleki Eğitim Merkezi ile Akkuyu NGS arasında Aralık 2023'te imzalanan protokol kapsamında 11. sınıf öğrencileri nükleer enerji sektörüne yönelik yetiştirilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı, Mersin'deki 7 meslek lisesinde nükleer enerjiye giriş dersi başlatmış; Rusya'da burslu eğitim alan Türk öğrenciler santralde istihdam edilmektedir. Santral çalışanlarının çocukları için Rusça ve Türkçe eğitim veren uluslararası bir okul faaliyet göstermektedir.

Eğitim alanında tespit edilen sorun ve ihtiyaçlar aşağıda kodlanarak sunulmuştur.

- **(E-1) Sanayide nitelikli eleman açığı:** OSB firmalarında en az 500 kişilik kalifiye eleman açığı bulunduğu, eğitimli teknik personel eksikliğinin sanayi kapasitesini kısıtladığı belirtilmektedir.
- **(E-2) Enerji ve lojistiğe yönelik mesleki eğitim:** Akkuyu NGS'nin işletme dönemi ile liman ve lojistik yatırımlarının ihtiyaç duyacağı elektrik, mekanik, endüstriyel bakım, yüksek gerilim, liman ekipmanı ve depo yönetimi gibi alanlarda mesleki ve teknik eğitim kapasitesi sınırlıdır.
- **(E-3) Artan nüfusa göre okul kapasitesi:** Nüfus artışı ve kalıcı uzman nüfusun yerleşimiyle özellikle Taşucu, Burunucu ve gelişme baskısı altındaki mahallelerde okul öncesinden liseye kadar derslik, öğretmen ve sosyal donatı ihtiyacı artmaktadır.
- **(E-4) Temel eğitim ihtiyacı:** Nüfusun yaklaşık %10'unu oluşturan okuryazar olmayan ve okul bitirmemiş kesim için temel eğitim ve ikinci şans programlarına ihtiyaç bulunmaktadır.
- **(E-5) Atıl köy okulları:** Çalıştayda, boşaltılmış köy okullarının orman ve tarım okulları ya da zekâ ve tarım gibi eğitim modelleriyle yeniden değerlendirilebileceği, ancak finansman sorunu bulunduğu belirtilmiştir.

2.3. Tema 3: Sosyal Yapı, Sağlık ve Sosyal Hizmetler

2024 yılı verilerine göre nüfusun %24'ü 0–19, %26'sı 20–39, %36'sı 40–64 yaş grubunda; %13'ü 65 yaş ve üzerindedir. Nüfusun yaklaşık %79'u Mersin doğumlu olup ilçeye en fazla Adana, Hatay, Ankara, Kahramanmaraş ve Konya'dan göç gelmektedir. Tarım, sanayi ve turizm başlıca istihdam alanlarıdır; tarım ve mevsimlik işlerde kayıt dışılık önemli bir unsurdur. Silifke Belediyesi 2025–2029 Stratejik Planı'nda sosyal konut, gençlik merkezi ve engelli erişimi öncelikler arasında yer almakta; üç mahallede kreş açılması hedeflenmektedir. İlçede halk eğitim merkezi, kütüphane ve sosyal yardım mağazası hizmet vermektedir.

İlçe SEGE 2022 çalışmasında Mersin ilçelerinin sıralaması aşağıdaki tabloda verilmiştir. Silifke, 0,519 skoruyla il içinde 5'inci sırada yer almaktadır.

Tablo 4: *Mersin İlçelerinin 2022 Yılı SEGE Sıralaması*

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Yenişehir	**49**	**1**	**1,948**	**1**
Akdeniz	**103**	**2**	**1,183**	**2**
Mezitli	**107**	**3**	**1,147**	**2**
Tarsus	**198**	**4**	**0,613**	**2**
Silifke	**217**	**5**	**0,519**	**2**
Toroslar	**240**	**6**	**0,396**	**2**
Erdemli	**251**	**7**	**0,331**	**3**
Anamur	**257**	**8**	**0,316**	**3**
Mut	**418**	**9**	**-0,179**	**4**
Aydıncık	**424**	**10**	**-0,186**	**4**
Bozyazı	**442**	**11**	**-0,211**	**4**
Gülnar	**479**	**12**	**-0,278**	**4**
Çamlıyayla	**636**	**13**	**-0,505**	**5**

ADNKS'ye göre 2014 yılında 116.180 olan ilçe nüfusu için yapılan projeksiyonlarda 2025 yılı nüfusu 170.000 kişi olarak hesaplanmıştır; 2025 yılında gerçekleşen nüfus (139.610) bu değerin altında kalmıştır. İlçede 2 hastane ve toplam 305 yatak bulunmaktadır; 2021 yılında hastanelerdeki poliklinik başvuruları ilçe nüfusunun yaklaşık 5 katına ulaşmıştır.

Akkuyu NGS'nin inşaat döneminde binlerce geçici çalışan bölgede bulunmuş, çalışanlar prefabrik kamp alanlarında barındırılmıştır. Santralin işletme döneminde teknik personel ve ailelerinin bölgeye yerleşmesiyle kalıcı nüfus artışının sürmesi beklenmektedir. Bu süreç, Silifke'de konut, ulaşım, sağlık ve sosyal hizmetler üzerinde baskı yaratmakta; aynı zamanda santral yan sektörlerinde yerel işletmeler için fırsat oluşturmaktadır.

Sosyal yapı, sağlık ve sosyal hizmetler alanında tespit edilen sorunlar aşağıda kodlanarak sunulmuştur.

- **(S-1) Sağlık hizmeti kapasitesi:** Nüfus artışıyla sağlık personeli ve birinci basamak sağlık hizmeti ihtiyacı artmaktadır. Özellikle santral personelinin yoğunlaştığı Taşucu ve Burunucu çevresinde aile sağlığı merkezi kapasitesinin, acil tıp ve radyoloji gibi alanlarda uzman ve donanım kapasitesinin artırılması ve nükleer santrale ilişkin acil durum senaryolarında yerel sağlık kurumlarının rolünün planlanması ihtiyacı bulunmaktadır.

- **(S-2) Konut ve kira baskısı:** Artan nüfusla birlikte farklı gelir gruplarına yönelik konut arzı yetersiz kalmakta, özellikle Taşucu'nda kira artışları yerel halkı zorlamaktadır. İlçede kentsel dönüşüm ihtiyacı bulunmaktadır.
- **(S-3) Geçici işçi yerleşimleri:** Santral inşaatı için oluşturulan işçi kamplarında sosyal yaşam ve temel hizmetlere erişimin iyileştirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.
- **(S-4) Sosyal donatı eksikliği:** Kreş, gençlik merkezi, kültür merkezi, spor alanı ve engelli erişimi gibi sosyal donatıların nüfus artışına göre genişletilmesi gerekmektedir. Çalıştayda ilçede yeterli sayıda çok amaçlı salon bulunmadığı belirtilmiştir.
- **(S-5) Kayıt dışı istihdam:** Tarım, sanayi ve turizmde, özellikle mevsimlik tarım işçileri ve geçici hizmet çalışanları arasında kayıt dışı istihdam yaygındır.
- **(S-6) Sosyal uyum:** Göç alan bir ilçe olarak farklı il ve ülkelerden gelen nüfusun yerel toplumla bütünleşmesine yönelik uyum ve danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır.
- **(S-7) Kadın ve gençlerin ekonomik katılımı:** Kadınların ve gençlerin ekonomik hayata katılımı için kooperatifçilik, girişimcilik ve mesleki beceri desteklerine ihtiyaç bulunmaktadır.

2.4. Tema 4: Bitkisel Üretim, Hayvancılık ve Su Ürünleri

TÜİK verilerine göre Silifke'nin toplam tarım alanı 519.729 dekardır. Tarım arazilerinin yaklaşık %34'ünde sulu tarım yapılmaktadır. İlçede hububat, yer fıstığı, susam, sebze, çilek, bakla, narenciye ve çeltik üretimi yaygındır. Zeytin (40.400 da), limon (33.000 da) ve çilek (18.570 da) en geniş alanda yetiştirilen ürünlerdendir. Zeytin, limon, domates ve kabak örtüaltında da üretilmekte; son yıllarda muz, kivi ve kinoa gibi yeni ürünler denenmektedir. İlçe, çilek üretimi ve ihracatında öne çıkmaktadır. Silifke Yoğurdu ve Silifke Çileği, Silifke Ticaret ve Sanayi Odası tarafından tescil ettirilmiş coğrafi işaretlerdir. Tarım ürünleri Rusya, Ukrayna, Romanya, Bulgaristan, Macaristan, Litvanya ve Polonya gibi ülkelere ihraç edilmektedir.

İlçedeki tarım işletmeleri genel olarak küçük ve orta ölçeklidir. Öne çıkan 22 işletmenin 3'ü büyük ölçekli olup 11'i ihracata yönelik çalışmakta; bu işletmelerde seracılık, fide ve tohum üretimi ve topraksız tarım gibi modern teknikler uygulanmaktadır. Çevre Düzeni Planı'nda Silifke'de 3 alanda toplam 465 hektar Organize Tarım ve Hayvancılık Alanı planlanmıştır. Tarıma dayalı sanayide Sökün'de soğuk hava depolu meyve-sebze ve kayısı işleme tesisi; OSB'de dondurarak kurutma, kriyojenik dondurma ve süper kritik CO_2 ekstraksiyonu yapan bir gıda tesisi ile yılda yaklaşık 13.560 ton balık paketleme ve 9.120 ton buz üretim kapasiteli, 110 kişi istihdam eden bir tesis bulunmaktadır.

Sulamada damla ve basınçlı sistemlere geçiş sürmektedir. Çeltikte damla sulama yaklaşık 800 dekar alanda uygulanmaktadır. Evkafçiftliği Mahallesi'nde DSİ ile birlikte bir sulama göleti ve kapalı sistem projelendirilmektedir. Göksu Deltası'ndaki Akgöl ve Paradeniz lagünlerinde çipura, levrek, yılan balığı, kefal ve sazan geleneksel dalyan yöntemleriyle avlanmakta, yılda ortalama 40–50 ton balık elde edilmektedir. Mavi yengeç de bölgenin geleneksel ürünlerindendir. İlçede 2 balıkçılık kooperatifi bulunmaktadır.

Bitkisel üretim, hayvancılık ve su ürünleri alanında tespit edilen sorunlar aşağıda kodlanarak sunulmuştur.

Üretici Yapısı ve Girdiler

- **(B-1) Üretici profili:** Çiftçilerin çoğunluğu lise altı eğitimlidir; üreticiler arasında teknik personel ve ziraat mühendisi oranı düşüktür. Çiftçi yaş ortalamasının 50–55 aralığında olduğu, genç çiftçi oranının çok düşük kaldığı belirtilmektedir.
- **(B-2) Fide temini:** Çalıştayda, üreticilerin sıklıkla dile getirdiği sorunlardan birinin çilek fidesinin temini ve yüksek fide maliyetleri olduğu belirtilmiştir.
- **(B-3) Ürün markalaşması:** Çalıştayda, Silifke limonu için coğrafi işaret tescili yapılması önerilmiştir. Mevcut coğrafi işaretlerin ürün ve sanayi markalarıyla ilişkilendirilmesi yeni başlamıştır.

Sulama ve Su Yönetimi

- **(B-4) Geleneksel sulama:** İlçenin birçok bölgesinde salma ve cazibeli sulama sistemleri kullanılmakta ve su israfı yüksektir. DSİ destekli projelerle basınçlı sistemlere ancak sınırlı alanlarda geçilmiştir.
- **(B-5) Su ölçümü ve kuraklık farkındalığı:** Hacim esaslı ücretlendirme ve ön ödemeli sayaç uygulamaları yaygınlaşmamıştır. Tarımsal kuraklıkla mücadele eğitimleri düzenlenmiş olsa da çiftçilerin kuraklık önlemleri ve basınçlı sulama konusundaki bilgisi sınırlıdır.

Göksu Deltası ve Dalyan Balıkçılığı

- **(B-6) Tarım kimyasallarının göllere ulaşması:** Bölgede zirai ilaç kullanımının fazla olduğu ve bu atık suların büyük bölümünün drenaj kanallarıyla Akgöl'e ulaştığı, balık popülasyonunu tehdit ettiği belirtilmiştir.
- **(B-7) Lagünlerde sığlaşma ve iklim kaynaklı kayıplar:** Akgöl ve Paradeniz lagünleri kıyı erozyonuyla sığlaşmakta ve balık habitatları zarar görmektedir. Ani soğuklarda göl donması nedeniyle toplu balık ölümleri yaşanabildiği belirtilmektedir.
- **(B-8) Sazlık yönetimi:** Çalıştayda sazlıkların hayvanlara yem ve tarla alanı açmak amacıyla yakıldığı, bunun doğaya zarar verdiği belirtilmiştir. Kanal kenarları ve Akgöl'deki sazlıkların ilgili kurumların izniyle belirli dönemlerde kesilmesi ve bu işte yöre halkının istihdam edilmesi önerilmiştir.
- **(B-9) Koruma planlamasında yerel katılım:** Koruma planlaması süreçlerine yerel halkın ve balıkçıların yeterince dahil edilmemesinin balıkçılığın sürdürülebilirliğini zayıflattığı belirtilmektedir.

2.5. Tema 5: Turizm ve Kültürel Miras

Silifke; uzun kumsalları, adaları ve koyları, Göksu Deltası'nın doğal zenginlikleri ve çok sayıda antik kent, kale ve dini yapısıyla deniz, kültür, inanç, arkeoloji ve eko turizm potansiyeline sahiptir. Plaj ve kıyı turizmi Atakent, Taşucu ve Boğsak'ta; kültür ve inanç turizmi Silifke Kalesi, Cennet–Cehennem obrukları ve Aya Tekla'da; arkeoloji turizmi Olba, Meydan Kalesi ve Uzuncaburç'ta; eko turizm ve kuş gözlemciliği ise Göksu Deltası'nda yoğunlaşmaktadır. Astım Mağarası, Üç Güzeller Mozaiği, Tekir Ambarı, Adamkayalar, Dana Adası ile Tokmar ve Meydan kaleleri diğer önemli değerlerdir. Ülkenin turizm stratejisinde tanımlanan İnanç Turizmi Koridoru içinde Meryemlik (Aya Tekla), Zeus Tapınağı ve Kilise ile Cennet Obruğu ve Meryem Ana Kilisesi öne çıkmaktadır.

2018 verilerine göre Silifke'de 5 turizm işletme belgeli tesis bulunmakta; belediye belgeli tesisler, kamp alanları ve ikinci konutlarla birlikte toplam yatak kapasitesi 3.000'e yaklaşmaktadır. Ağustos ayında %82'ye ulaşan doluluk oranı yıllık ortalamada %18–20 düzeyinde kalmaktadır. Taşucu–Boğsak,

Narlıkuyu–Akyar, Ovacık ve Kargıcık gibi Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde toplam yaklaşık 17.000 yatak kapasitesi ve 4.250 kişilik istihdam öngörülmektedir. Çevre Düzeni Planı'nda Yeşilovacık ve Tisan mevkileri yamaç paraşütü, Çatak, Uzuncaburç, Kıcaköy, Yeniçıktı, Kızılgeçit ve İmamlı yayla turizmi, Mağara ve Kavakköy eko turizm, Derinçay ile Değirmendere arası rafting açısından öne çıkarılmış; Göksu Deltası'nın doğusunda günübirlik turizm alanları önerilmiştir.

Turizm ve kültürel miras alanında tespit edilen sorunlar aşağıda kodlanarak sunulmuştur.

- **(T-1) Mevsimsellik ve turizmin merkez dışında yoğunlaşması:** Turizm neredeyse yalnızca temmuz ve ağustos aylarında yoğunlaşmakta, diğer aylarda kapasite atıl kalmaktadır. Çalıştayda turizmin Narlıkuyu merkezli sürdüğü, ilçe merkezindeki kültür varlıklarının ziyarete hazır hale getirilmesiyle sezonun uzatılabileceği ve konaklama süresinin artırılabileceği belirtilmiştir.
- **(T-2) Konaklama çeşitliliği:** Nitelikli otel sayısı azdır; butik otel ve glamping gibi alternatif konaklama türleri yaygın değildir ve düşük segmentli pansiyonlar ağırlıktadır.
- **(T-3) Yönlendirme, bilgilendirme ve transfer:** Otogar çevresi, turist bilgilendirme noktaları ve şehir haritaları yetersizdir; yabancı dilde bilgilendirme ve yönlendirme tabelaları eksiktir. Transfer hizmetleri ve bölgelere erişim yetersizdir.
- **(T-4) Tanıtım ve gastronomi:** Silifke mutfağı, Yörük kültürü ve coğrafi işaretli ürünler turizmde yeterince tanıtılmamaktadır. Çalıştayda ilçenin tanıtımı için koşu gibi etkinliklerin düzenlenmesi önerilmiştir.
- **(T-5) Kale ve ören yerlerinde ziyaretçi altyapısı:** Silifke Kalesi'nin karşılama merkezi ve ışıklandırma projesi hayata geçirilememiş; kazıdan çıkan taşınır kültür varlıkları için teşhir düzenlemesine ihtiyaç bulunmaktadır. Birinci derece arkeolojik sit alanındaki Astım Mağarası karşılama merkezi geçici, ruhsatsız ve ihtiyaçlara cevap vermeyen bir yapıdır. Dünya Mirası Geçici Listesi bileşenlerinden Adamkayalar'ın restorasyon projesi uygulanmamakta; Aşağıdünya Obruğu ve çevresindeki kültür varlıkları için yürütülen bir düzenleme bulunmamaktadır.
- **(T-6) Tarihi kent dokusunda atıl yapılar:** Pazarkaşı ve Camikebir mahallelerindeki Osmanlı dönemi Panayot Evleri ile eski pazar yeri Taşhan atıl durumdadır. Anadolu'nun büyük sarnıçlarından Tekir Ambarı için uygulanan bir proje bulunmamakta ve yapı tahribata açıktır. Belediyenin binası ve projesi hazır olan kent tarihi müzesi için finansman sorunu bulunmaktadır.
- **(T-7) Müze ve kazı-restorasyon kaynakları:** Silifke Müze Müdürlüğü, kültür varlıklarının saklanması ve tanıtımı için yeni bir hizmet binasına ihtiyaç duymaktadır. Uzuncaburç Ören Yeri'ndeki Arkeo-Köy Projesi kapsamında 11 sivil mimarlık örneği evin restorasyon projesi bulunmakla birlikte uygulama ödeneği bulunmamaktadır.
- **(T-8) Göksu Deltası'nda ziyaretçi yönetimi ve koruma:** Kuş gözlemciliği popüler olmakla birlikte delta içindeki yollar yetersizdir; kuş gözlem alanlarının dahi yakıldığı bildirilmiştir. Delta giriş ve çıkışlarında günübirlik dinlenme alanlarına, Dalyan bölgesi ile Kum Mahallesi çıkışında yol ıslahına ve güvenliğin sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Kum Mahallesi'ndeki deniz kaplumbağası (Caretta caretta) yuvalama alanlarının korunmasına yönelik denetimin güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

3. PROJE VE FAALİYET FİKİRLERİ

Bu bölümde, çalıştayda paydaşlardan alınan proje önerileri ile mevcut durum analizinden çıkan müdahale alanları, Bölüm 2'deki sorun kodlarıyla eşleştirilerek beş tema altında sunulmaktadır. Her önerinin sonunda köşeli parantez içinde karşıladığı sorun kodları yer almaktadır. Paydaş önerileriyle karşılanmayan sorunlar için Ajans tarafından geliştirilen öneriler "(Ajans önerisi)", Bölüm 4'te ayrıntılandırılan projeler "(Stratejik Proje)" ibaresiyle işaretlenmiştir.

3.1. Tema 1: Altyapı, Ulaşım ve Lojistik

- **P-A1 –** OSB'de kamulaştırma sürecinin hızlandırılması ve eksik altyapının tamamlanması; gıda OSB'si için orman ve şahıs arazileri ile turizm bölgesi sınırlarını dikkate alan alternatif yer seçimi çalışması yapılması. **[A-1]**
- **P-A2 –** OSB'de atık su arıtma tesisi ve atık toplama sistemlerinin kurulması. **[A-2]**
- **P-A3 –** OSB ve Ticaret ve Sanayi Odası iş birliğiyle ihracat destek birimi kurulması; uluslararası fuar katılımı, ambalaj tasarımı ve e-ticaret entegrasyonunun desteklenmesi; ürünlerin coğrafi işaretlerle ilişkilendirilmesi. **[A-3, B-3]**
- **P-A4 –** OSB'de GES uygulamalarının tüm işletmelere yaygınlaştırılması; KOBİ ve esnafa yönelik mini GES desteklerinin tanıtılması ve işletmelere ISO 50001 enerji yönetim sistemi eğitimi verilmesi; Akdere'deki yenilenebilir enerji alanı için yatırımcılara yönelik hazır altyapı paketlerinin geliştirilmesi ve Makif RES projesinin izin ve fizibilite süreçlerinin tamamlanması. **[A-3]**
- **P-A5 –** Taşucu Limanı, otoyol, serbest bölge, lojistik bölge ve OSB'yi birlikte ele alan bir Silifke Lojistik ve Soğuk Zincir Master Planı hazırlanması; limana demiryolu bağlantısı ve soğutmalı konteyner altyapısının planlanması; küçük üreticilere kiralık depolama ve paketleme hizmeti sunacak bir soğuk zincir merkezi kurulması. (Stratejik Proje) **[A-4, A-3]**
- **P-A6 –** Çeşmeli–Kızkalesi–Silifke–Taşucu Otoyolu'nun Taşucu bağlantısının 2027 hedefine uygun tamamlanmasının izlenmesi; tamamlanana kadar yaz sezonunda D-400 için trafik yönetimi önlemlerinin alınması. (Ajans önerisi) **[A-5]**
- **P-A7 –** OSB içinde tarıma dayalı sanayi kümelenmelerinin (narenciye, çilek, zeytin işleme) oluşturulması; Ticaret ve Sanayi Odası ile OSB arasında yükseköğretim kurumlarının rehberliğinde ortak kalkınma planı hazırlanması. **[A-3, A-4]**
- **P-A8 –** Göksu Deltası ve kıyı kuşağında taşkın ve erozyon kontrolü, kıyı atık yönetimi ve iyi tarım uygulamalarını birlikte ele alan sürdürülebilir su ve kıyı yönetimi programı uygulanması. (Ajans önerisi) **[A-6, B-6, B-7]**

3.2. Tema 2: Eğitim

- **P-E1 –** Enerji, lojistik ve sanayi odaklı bir Teknik Eğitim ve Uygulama Merkezi kurulması; nükleer enerji, radyasyon güvenliği, bakım-onarım, kontrol sistemleri ve lojistik simülasyonu alanlarında uygulamalı eğitim verilmesi. (Stratejik Proje) **[E-2, E-1]**
- **P-E2 –** Elektrik, mekanik sistemler, endüstriyel bakım, yüksek gerilim teknisyenliği, lojistik ve liman teknolojileri alanlarında meslek liseleri ve yüksekokullar için özel eğitim modülleri geliştirilmesi; nükleer enerji, elektrik, mekanik, lojistik ve yabancı dil eğitimini bütünleştiren bir Teknik Anadolu Lisesi kurulmasının değerlendirilmesi. **[E-2]**

- **P-E3 –** OSB firmaları ile meslek eğitim kurumları ve üniversiteler arasında gıda işleme, soğuk zincir yönetimi, biyoteknoloji ve kalite kontrol alanlarında kurslar, staj ve sertifikasyon programları yürütülmesi; sürekli çalışan bir Eğitim–Sektör İş Birliği Kurulu oluşturulması. **[E-1]**
- **P-E4 –** Forklift operatörlüğü, liman ekipmanları, iş makineleri, depo yönetimi ve iş sağlığı ve güvenliği alanlarında sertifikalı yetişkin eğitim programlarının Halk Eğitim Merkezi, Mesleki Eğitim Merkezi, belediye ve sektör temsilcileriyle birlikte planlanması; İngilizce ve Rusça teknik dil programlarının yaygınlaştırılması. **[E-1, E-2]**
- **P-E5** – Akkuyu NGS ile mesleki eğitim kurumları arasındaki protokollerin yaygınlaştırılması; Mersin Üniversitesi ve Tarsus Üniversitesi ile enerji teknolojileri ve lojistik alanında uygulama ve araştırma iş birlikleri geliştirilmesi. **[E-2]**
- **P-E6 –** Nüfus projeksiyonlarına göre Taşucu, Burunucu ve gelişme baskısı altındaki mahallelerde okul öncesinden liseye okul bazlı kapasite analizi yapılması ve yeni eğitim yatırımlarının önceliklendirilmesi; yeni okullarda afet güvenliği, erişilebilirlik ve enerji verimliliğinin esas alınması. **[E-3]**
- **P-E7 –** Farklı il ve ülkelerden gelen ailelerin çocukları için rehberlik, dil desteği ve uyum programları uygulanması. **[E-3, S-6]**
- **P-E8 –** Okuryazar olmayan ve okul bitirmemiş yetişkinler için temel eğitim, açık öğretim desteği ve ikinci şans programlarının yaygınlaştırılması. **[E-4]**
- **P-E9 –** Boşaltılmış köy okullarının orman ve tarım okulu ya da tarım eğitim merkezi olarak yeniden işlevlendirilmesi için ihtiyaç analizi yapılması ve Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) gibi destek programlarına başvurulması. **[E-5, B-1]**
- **P-E10 –** Okullarda STEM, kodlama, robotik ve yenilenebilir enerji atölyeleri kurulması; TÜBİTAK ve e-Twinning gibi proje temelli eğitim faaliyetlerinin ve kırsal öğrencilere yönelik üniversite hazırlık desteklerinin yaygınlaştırılması. **[E-2, E-3]**

3.3. Tema 3: Sosyal Yapı, Sağlık ve Sosyal Hizmetler

- **P-S1 –** Taşucu ve Burunucu çevresi başta olmak üzere ihtiyaç duyulan bölgelerde yeni aile sağlığı merkezleri planlanması; acil tıp, radyoloji ve yoğun bakım alanlarında uzman personel ve donanım kapasitesinin artırılması; santral yakınında tam teçhizatlı bir ambulans istasyonu kurulması. **[S-1]**
- **P-S2 –** Nükleer santrale ilişkin acil durum planlarında yerel sağlık kurumlarının görev ve kapasitesinin İl Sağlık Müdürlüğü ve AFAD ile birlikte tanımlanması. **[S-1]**
- **P-S3 –** Geçici işçi yerleşimleri, kırsal mahalleler ve mevsimsel nüfus artışı yaşanan bölgelerde mobil sağlık hizmetleri, periyodik taramalar, aşı hizmetleri ve psikososyal destek sunulması. **[S-1, S-3]**
- **P-S4 –** Belediye, TOKİ ve özel sektör arasında sosyal konut, uygun fiyatlı kiralık konut ve planlı kentsel dönüşümü kapsayan koordineli bir konut eylem planı hazırlanması. **[S-2]**
- **P-S5** – Geçici işçi konaklama alanlarında sağlık, güvenlik, internet, sosyal aktivite ve hijyen hizmetlerinin standartlaştırılması. **[S-3]**
- **P-S6 –** Kreş, gençlik merkezi, kütüphane, kültür merkezi ve spor alanlarının yeni gelişen yerleşim alanlarında nüfus artışına paralel planlanması; kamusal alan ve hizmet binalarında evrensel tasarım ilkelerinin uygulanması. **[S-4]**

- **P-S7 –** Mevsimlik tarım işçileri ve geçici hizmet çalışanlarının sosyal güvenceye erişimini destekleyen rehberlik ve izleme mekanizmaları geliştirilmesi. **[S-5]**
- **P-S8 –** Göçle gelen nüfusa yönelik kültürel etkinlikler, mahalle ölçekli katılım mekanizmaları ve danışmanlık hizmetleriyle sosyal uyum programları uygulanması. **[S-6]**
- **P-S9 –** Kadınlar ve gençlere yönelik kooperatifçilik, girişimcilik ve yerel üretim destek programlarının tarım, gıda işleme, turizm ve el sanatları alanlarında yaygınlaştırılması; Akkuyu NGS yan sektörlerinde (lojistik, yeme-içme, konaklama, bakım-onarım) yerel firmaların tedarikçi kapasitesinin güçlendirilmesi. **[S-7]**
- **P-S10 –** Nüfus, göç, santral kaynaklı işgücü ve mevsimsel nüfus verilerini birlikte izleyen bir ilçe nüfus ve hizmet izleme sistemi kurulması ve plan kararlarının bu verilere göre güncellenmesi. **[S-1, S-2, S-4, E-3]**

3.4. Tema 4: Bitkisel Üretim, Hayvancılık ve Su Ürünleri

- **P-B1 –** Ziraat odaları ve Mersin Üniversitesi Silifke Meslek Yüksekokulu iş birliğiyle organik tarım, fide üretimi, toprak dezenfeksiyonu ve modern sulama konularında çiftçi eğitimlerinin yaygınlaştırılması; işletme büyüklüğü, ürün, eğitim durumu ve genç çiftçi oranını içeren bir tarım işletmeleri veri tabanı oluşturulması. **[B-1, B-5]**
- **P-B2 –** Genç çiftçi destekleri, kooperatifleşme ve arazi toplulaştırmanın teşvik edilmesi; kadın üreticilere yönelik kümelenme ve mikro finansman desteklerinin artırılması. **[B-1, S-7]**
- **P-B3 –** Silifke Belediyesi'nin Göksu Nehri kıyısındaki arazisinde çilek fidesi üretilerek üreticilere uygun maliyetle temin edilmesi. **[B-2]**
- **P-B4 –** Silifke limonu için coğrafi işaret tescil başvurusunun yapılması; Silifke Çileği ve Silifke Yoğurdu coğrafi işaretlerinin ürün ambalajında, ihracatta ve gastronomi tanıtımında kullanımının yaygınlaştırılması. **[B-3, T-4]**
- **P-B5 –** Aksıfat Barajı'nın 2027 hedefine uygun tamamlanması için proje izleme mekanizması oluşturulması; baraj sulama alanında toplulaştırma ve damla sulamanın birlikte planlanması; çeltik, sera ve narenciye alanlarında damla ve basınçlı sulamanın hibe ve kredi destekleriyle yaygınlaştırılması. (Stratejik Proje) **[B-4]**
- **P-B6 –** Evkafçiftliği'ndeki gölet modelinin diğer mikro havzalarda DSİ, kooperatifler ve belediye ile ortak fizibilite çalışmalarıyla yaygınlaştırılması. **[B-4]**
- **P-B7 –** Sulamada ön ödemeli sayaç ve hacim esaslı ücretlendirmeye geçilmesi; pilot alanlarda toprak nem sensörü ve otomasyon sistemleri kurulması; su tüketimi yüksek ürünlerden daha az su gerektiren ürünlere geçişin desteklenmesi ve kuraklıkla mücadele eğitimlerinin sıklaştırılması. **[B-5, B-4]**
- **P-B8 –** Akgöl ve Paradeniz lagünlerinde derinleştirme ve erozyon kontrolü ile DSİ ve İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü iş birliğinde sulak alan restorasyon planlarının uygulanması; su seviyesi ölçüm istasyonları ve balık ölümlerine karşı erken uyarı sistemi kurulması. (Stratejik Proje) **[B-7, A-6]**
- **P-B9 –** Tarım ilaçlarından kaynaklanan su kirliliğini önlemek için drenaj kanallarında havza bazlı filtre sistemleri kurulması, ilaç kullanımına yönelik denetim ve çiftçi eğitimi programları uygulanması. **[B-6, A-6]**
- **P-B10 –** Kanal kenarları ve Akgöl'deki sazlıkların ilgili kurumların izniyle belirli dönemlerde kesilmesi ve bu işte yöre halkının istihdam edilmesi; sazlık yakılmasının önlenmesine yönelik denetim ve bilgilendirme yapılması. **[B-8, T-8]**

- **P-B11 –** Balıkçı kooperatiflerine eğitim ve sürdürülebilir avcılık sertifikasyonu desteği sağlanması; Paradeniz'de mavi yengeç avcılığının markalaşmasının desteklenmesi; Göksu Deltası koruma planlamasında balıkçılar ve yerel halkın kent konseyi aracılığıyla sürece katılımının sağlanması. **[B-9, B-3]**

3.5. Tema 5: Turizm ve Kültürel Miras

- **P-T1 –** Silifke turizminin mevcut durum analizini, varlık envanterini, vizyonunu ve stratejik önceliklerini içeren Silifke Turizm Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanması; eko turizm, kültür turizmi, gastronomi ve kuş gözlemi odaklı paketlerle sezonun dört mevsime yayılması. **[T-1, T-4]**
- **P-T2 –** Silifke Kalesi karşılama merkezi ve ışıklandırma projesinin hayata geçirilerek kalenin ziyarete açılması; kazıdan çıkarılan taşınır kültür varlıklarının kalede teşhir düzenlemesinin yapılması. (Stratejik Proje) **[T-5, T-1]**
- **P-T3 –** Astım Mağarası için koruma kurulu kararlarına uygun yeni bir karşılama merkezi yapılması; Adamkayalar restorasyon ve çevre düzenleme projesinin uygulanması; Aşağıdünya Obruğu'nda çevre düzenlemesi yapılması. **[T-5]**
- **P-T4 –** Tekir Ambarı restorasyon projesinin çatı ve ışıklandırma eklenerek çok amaçlı salon olarak kullanılacak şekilde revize edilmesi; Pazarkaşı ve Camikebir mahallelerindeki Panayot Evleri'nin restore edilerek butik otel, sanat galerisi veya atölye olarak; Taşhan'ın sokak sağlıklaştırma projesiyle el sanatları ve yöresel ürün satış noktası, kültürel etkinlik alanı ve kafe olarak yeniden işlevlendirilmesi. (Stratejik Proje) **[T-6, S-4, T-1]**
- **P-T5 –** Belediye bünyesinde kent tarihi müzesinin kurulması için finansman kaynaklarının belirlenmesi; Silifke Müze Müdürlüğü için yeni hizmet binası yapılması; Uzuncaburç Arkeo-Köy Projesi kapsamındaki 11 sivil mimarlık örneği evin restorasyonu için ödenek sağlanması. **[T-6, T-7]**
- **P-T6 –** Dalyandan kırsala uzanan, Kilikya Yolu benzeri kültür ve yürüyüş rotalarının oluşturulması. **[T-1, T-8]**
- **P-T7 –** Göksu Deltası'nda kuş gözlem evleri, yürüyüş yolları, rehberli bot turları ve elektrikli tur araçlarını içeren eko turizm altyapısının kurulması; delta giriş ve çıkışlarında günübirlik dinlenme noktaları oluşturulması; Dalyan ile Kum Mahallesi çıkışında yol ıslahı yapılması. **[T-8]**
- **P-T8 –** Deltanın korunmasına yönelik güvenlik ve denetim kapasitesinin artırılması; Kum Mahallesi'nde deniz kaplumbağası yuvalama alanlarının korunmasına yönelik denetim ve yerel istihdam odaklı koruma projeleri geliştirilmesi. **[T-8, B-8]**
- **P-T9 –** Butik otel, glamping ve pansiyon modernizasyonu gibi küçük ölçekli nitelikli konaklama yatırımlarının desteklenmesi; konaklama tesislerinin kalite ve sınıflandırma standartlarına uyumunun sağlanması; konaklama alanlarının altyapısının güçlendirilmesi. **[T-2]**
- **P-T10 –** Türkçe ve İngilizce interaktif şehir haritaları ile yönlendirme panolarının yaygınlaştırılması; otogar çevresinde turist bilgilendirme noktası kurulması; liman ve otoyol ile entegre transfer hizmetlerinin geliştirilmesi. **[T-3]**
- **P-T11 –** Gastronomi temelli dijital içerik ve sosyal medya kampanyaları yürütülmesi; yöresel mutfak ve müzik festivalleri ile koşu gibi tanıtım etkinlikleri düzenlenmesi; otel, restoran ve kooperatiflere turizm eğitimleri verilmesi. **[T-4, T-1]**

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Genel Değerlendirme

Silifke; Göksu Deltası'nın verimli toprakları ve uluslararası öneme sahip sulak alanları, çilek ve narenciye başta olmak üzere ihracata yönelik tarımı, Silifke Yoğurdu ve Silifke Çileği coğrafi işaretleri, Taşucu Limanı ve planlanan serbest bölge, yapımı süren otoyol ile Seleucia, Uzuncaburç, Aya Tekla ve Cennet–Cehennem obrukları gibi zengin kültür ve doğa varlıklarıyla Mersin'in en çok yönlü gelişme potansiyeline sahip ilçelerinden biridir. İlçe nüfusu 2007'den bu yana %25 artmış ve 2025 yılında 139.610 kişiye ulaşmıştır; komşu Gülnar'daki Akkuyu NGS bu artışta ve yerel ekonomideki canlanmada belirleyici olmuştur.

Buna karşılık hızlı nüfus artışının konut, sağlık ve eğitim hizmetleri üzerinde yarattığı baskı, sanayide nitelikli eleman açığı, gıda lojistiği ve soğuk zincir altyapısındaki eksiklikler, Göksu Deltası'nda tarım kimyasalları ve sığlaşma kaynaklı ekolojik baskılar, sulamada su verimliliğinin düşüklüğü ile kısa süreye sıkışan ve kültür varlıklarından yeterince yararlanamayan turizm, ilçenin temel gelişme engelleridir. Çevre Düzeni Planı'ndaki 400.000 kişilik 2035 hedef nüfusunun, bugünkü nüfusun yaklaşık 2,9 katı olduğu dikkate alınarak altyapı ve hizmet planlamasının gerçekleşen nüfus verileriyle düzenli olarak güncellenmesi gerekmektedir.

4.2. Stratejik Gelişme Eksenleri

Bölüm 2'deki tespitler ve Bölüm 3'teki öneriler doğrultusunda ilçenin gelişimi için beş stratejik eksen önerilmektedir:

- **Eksen 1 – Liman–otoyol–serbest bölge ekseninde tarım lojistiği:** Taşucu Limanı, otoyol, serbest bölge ve OSB'nin soğuk zincir ve gıda işleme odaklı bütünleşik planlanması.
- **Eksen 2 – Enerji ve lojistiğe uygun insan kaynağı:** Akkuyu NGS, liman ve sanayinin ihtiyaç duyduğu teknik becerilerin ilçede yetiştirilmesi.
- **Eksen 3 – Nüfus artışına hazır kamu hizmetleri:** Sağlık, eğitim, konut ve sosyal donatının gerçekleşen nüfus verilerine göre planlanması.
- **Eksen 4 – Göksu Deltası'nda koruma ve kullanımın dengelenmesi:** Su verimliliği, tarım kimyasallarının azaltılması, lagün restorasyonu, sürdürülebilir balıkçılık ve eko turizmin birlikte yönetilmesi.
- **Eksen 5 – Kültür mirasıyla dört mevsim turizm:** Silifke Kalesi ve tarihi kent merkezinin ziyarete hazır hale getirilmesiyle turizmin ilçe merkezine ve yıl geneline yayılması.

4.3. Stratejik Projeler

1. Silifke Lojistik ve Soğuk Zincir Master Planı (P-A5): Taşucu Limanı'nın genişleme projesi, otoyol, planlanan serbest bölge, 115 hektarlık lojistik bölge ve OSB'yi birlikte ele alan; limana demiryolu bağlantısı, soğutmalı konteyner altyapısı ve küçük üreticilere hizmet verecek ortak soğuk hava deposu ve paketleme merkezi bileşenlerini içeren bir master plan hazırlanması. İlk adım olarak ihracatçı tarım işletmeleri ve OSB gıda firmalarının lojistik ihtiyaç analizinin yapılması önerilmektedir. İlgili kurumlar: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, liman işletmecisi, Silifke OSB, Silifke TSO, İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Ajans. Karşıladığı kodlar: A-3, A-4.

2. Silifke Teknik Eğitim ve Uygulama Merkezi (P-E1): Akkuyu NGS, liman, lojistik ve OSB işletmelerinin ihtiyaç duyduğu teknik personelin yetiştirilmesi için simülatör ve atölyelere sahip bir uygulama merkezinin İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Mesleki Eğitim Merkezi, üniversiteler ve sektör temsilcileriyle birlikte kurulması. İlk adım, OSB'deki 500 kişilik kalifiye eleman açığının meslek bazında haritalanmasıdır. Karşıladığı kodlar: E-1, E-2.

3. Göksu Deltası Entegre Su ve Sulak Alan Yönetimi (P-B5, P-B8): Aksıfat Barajı sulama alanında damla ve basınçlı sulamaya geçiş, drenaj sularının filtrelenmesi, Akgöl ve Paradeniz lagünlerinin restorasyonu ve erken uyarı sistemlerini kapsayan; DSİ, İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar, İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, balıkçı kooperatifleri ve üreticilerin katılımıyla yürütülecek bir program. Karşıladığı kodlar: B-4, B-6, B-7, A-6.

4. Silifke Kalesi ve Tarihi Kent Merkezi Kültür Rotası (P-T2, P-T4): Silifke Kalesi'nin karşılama merkezi, ışıklandırma ve teşhir düzenlemesiyle ziyarete açılması; Tekir Ambarı, Taşhan ve Panayot Evleri'nin yeniden işlevlendirilmesi ve kent tarihi müzesiyle birlikte ilçe merkezinde yürünebilir bir kültür rotası oluşturulması. Proje, turizmin Narlıkuyu'dan ilçe merkezine ve yıl geneline yayılmasını hedeflemektedir. İlgili kurumlar: Silifke Belediyesi, Silifke Müze Müdürlüğü, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Koruma Bölge Kurulu, Ajans. Karşıladığı kodlar: T-1, T-5, T-6.

5. Göksu Deltası Eko Turizm ve Koruma Programı (P-T7, P-T8, P-B10): Kuş gözlem altyapısı, yürüyüş yolları, günübirlik alanlar ve rehberli turlarla deltanın kontrollü ziyaretinin sağlanması; sazlık yönetimi, deniz kaplumbağası yuvalama alanlarının korunması ve güvenlik hizmetlerinde yerel halkın istihdam edilmesi. İlgili kurumlar: Doğa Koruma ve Milli Parklar, İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü, Silifke Belediyesi, balıkçı kooperatifleri, Ajans. Karşıladığı kodlar: T-8, B-8, B-9.

4.4. Sorun–Proje Eşleştirme Matrisi

Aşağıdaki tabloda her sorun kodu; karşılık gelen projeler, ilgili kurumlar, olası finansman kaynakları, öngörülen vade ve öncelik düzeyiyle birlikte gösterilmektedir. Vade: K – kısa (0-1 yıl), O – orta (1-3 yıl), U – uzun (3 yıl ve üzeri). Vade, öncelik ve finansman bilgileri yol gösterici niteliktedir.

Tablo 5: *Sorun–Proje Eşleştirme Matrisi*

Kod	Sorun	Projeler	İlgili Kurumlar	Olası Finansman	Vade	Öncelik
A-1	OSB kamulaştırma ve altyapı	P-A1	Silifke OSB, Sanayi ve Teknoloji Bak., Belediye	OSB kredi programı	O	Yüksek
A-2	OSB atık su ve atık yönetimi	P-A2	Silifke OSB, İl ÇŞİDM	OSB kredi programı; ÇKA	O	Orta
A-3	İhracat bilgisi; enerji maliyetleri	P-A3, P-A4, P-A5, P-A7	Silifke TSO, OSB, KOSGEB	KOSGEB; Ticaret Bak.; ÇKA	K–O	Orta
A-4	Gıda lojistiği ve soğuk zincir	P-A5, P-A7	UAB, liman işletmecisi, OSB, TSO	Özel yatırım; ÇKA	O–U	Yüksek
A-5	Yaz sezonunda D-400 trafiği	P-A6	KGM, Emniyet, Belediye	KGM	K	Orta
A-6	Kıyı ve delta çevresel baskıları	P-A8, P-B8, P-B9	DSİ, İl ÇŞİDM, DKMP	Bakanlık bütçeleri; ÇKA	O	Yüksek
E-1	Sanayide nitelikli eleman açığı	P-E1, P-E3, P-E4	İlçe MEM, MESEM, OSB, İŞKUR	MEB; İŞKUR; ÇKA	K–O	Yüksek
E-2	Enerji ve lojistik mesleki eğitimi	P-E1, P-E2, P-E4, P-E5, P-E10	İlçe MEM, üniversiteler, Akkuyu NGS	MEB; ÇKA	O	Yüksek
E-3	Artan nüfusa göre okul kapasitesi	P-E6, P-E7, P-E10, P-S10	İlçe MEM, Belediye	MEB	O	Yüksek
E-4	Temel eğitim ihtiyacı	P-E8	HEM, İlçe MEM	MEB	K	Orta
E-5	Atıl köy okulları	P-E9	İlçe MEM, İlçe Tarım ve Orman Md., OİŞM	SOGEP; ÇKA	O	Düşük
S-1	Sağlık hizmeti kapasitesi	P-S1, P-S2, P-S3, P-S10	İl Sağlık Md., AFAD	Sağlık Bakanlığı	O	Yüksek
S-2	Konut ve kira baskısı	P-S4, P-S10	Belediye, TOKİ	TOKİ; Belediye	O–U	Yüksek
S-3	Geçici işçi yerleşimleri	P-S3, P-S5	Kaymakamlık, santral işletmesi, İl Sağlık Md.	İşveren kaynakları	K	Orta
S-4	Sosyal donatı eksikliği	P-S6, P-S10, P-T4	Belediye, GSB İl Md., ASH İl Md.	Belediye; GSB; ÇKA	O	Orta
S-5	Kayıt dışı istihdam	P-S7	SGK, İŞKUR, Kaymakamlık	—	K	Orta
S-6	Sosyal uyum	P-E7, P-S8	Belediye, Kaymakamlık, İlçe MEM	Belediye; ÇKA	K	Orta
S-7	Kadın ve gençlerin ekonomik katılımı	P-S9, P-B2	HEM, SYDV, kooperatifler, TSO	KOSGEB; İŞKUR; ÇKA	K–O	Yüksek
B-1	Üretici eğitimi ve genç çiftçi	P-B1, P-B2, P-E9	İlçe Tarım ve Orman Md., Ziraat Odası, MYO	Bakanlık destekleri; TKDK	K–O	Orta
B-2	Fide temini ve maliyeti	P-B3	Belediye, İlçe Tarım ve Orman Md.	Belediye; ÇKA	K	Orta
B-3	Ürün markalaşması ve coğrafi işaret	P-A3, P-B4, P-B11	Silifke TSO, Belediye, kooperatifler	ÇKA	K	Orta
B-4	Geleneksel sulama	P-B5, P-B6, P-B7	DSİ, İlçe Tarım ve Orman Md., sulama birlikleri	DSİ; KKYDP; TKDK	O–U	Yüksek
B-5	Su ölçümü ve kuraklık bilinci	P-B1, P-B7	DSİ, İlçe Tarım ve Orman Md.	DSİ; ÇKA	K–O	Orta
B-6	Tarım kimyasallarının göllere ulaşması	P-A8, P-B9	İl Tarım ve Orman Md., İl ÇŞİDM, DSİ	Bakanlık bütçeleri	O	Yüksek
B-7	Lagünlerde sığlaşma; balık ölümleri	P-A8, P-B8	DSİ, İl ÇŞİDM, DKMP, kooperatifler	DSİ; ÇKA	O	Yüksek
B-8	Sazlık yakma ve yönetimi	P-B10, P-T8	DKMP, İl ÇŞİDM, Belediye	Bakanlık bütçeleri	K	Orta

Kod	Sorun	Projeler	İlgili Kurumlar	Olası Finansman	Vade	Öncelik
B-9	Koruma planlamasında yerel katılım	P-B11	DKMP, kent konseyi, kooperatifler	ÇKA	K	Orta
T-1	Mevsimsellik; merkez dışı yoğunlaşma	P-T1, P-T2, P-T4, P-T6, P-T11	Belediye, İl Kültür ve Turizm Md.	ÇKA; Belediye	K–O	Yüksek
T-2	Konaklama çeşitliliği	P-T9	Belediye, özel sektör	ÇKA; özel yatırım	O	Orta
T-3	Yönlendirme, bilgilendirme, transfer	P-T10	Belediye, KGM, İl Kültür ve Turizm Md.	Belediye; ÇKA	K	Orta
T-4	Tanıtım ve gastronomi	P-B4, P-T1, P-T11	Belediye, TSO, İl Kültür ve Turizm Md.	ÇKA; Belediye	K	Orta
T-5	Kale ve ören yerlerinde ziyaretçi altyapısı	P-T2, P-T3	Müze Md., KVMGM, Koruma Bölge Kurulu	Kültür ve Turizm Bak.; ÇKA	K–O	Yüksek
T-6	Tarihi kent dokusunda atıl yapılar	P-T4, P-T5	Belediye, Koruma Bölge Kurulu, Müze Md.	Kültür ve Turizm Bak.; ÇKA	O	Yüksek
T-7	Müze binası ve restorasyon ödeneği	P-T5	Müze Md., KVMGM	Kültür ve Turizm Bak.	O	Orta
T-8	Delta ziyaretçi yönetimi ve koruma	P-B10, P-T6, P-T7, P-T8	DKMP, İl ÇŞİDM, Belediye	Bakanlık bütçeleri; ÇKA	K–O	Yüksek

Kısaltmalar: AFAD – Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı; ASH İl Md. – Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü; DKMP – Doğa Koruma ve Milli Parklar; GSB – Gençlik ve Spor Bakanlığı; HEM – Halk Eğitim Merkezi; İl ÇŞİDM – İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü; KGM – Karayolları Genel Müdürlüğü; KKYDP – Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı; KVMGM – Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü; MEM – Milli Eğitim Müdürlüğü; MESEM – Mesleki Eğitim Merkezi; MYO – Meslek Yüksekokulu; OİŞM – Orman İşletme Müdürlüğü; SOGEP – Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı; SYDV – Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı; TSO – Ticaret ve Sanayi Odası; UAB – Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı.

4.5. İzleme ve Sonraki Adımlar

Çalıştay ve bu raporun bulguları ışığında 2026 yılı içinde ilgili kurumlarla görüşmelere başlanacak; ilçeye yönelik destek programları ve proje çağrıları konusunda paydaşlara bilgilendirme yapılacaktır. Rapor bulgularının uygulamaya aktarılması için Silifke Kaymakamlığı koordinasyonunda ve Ajansın katılımıyla altı ayda bir ilçe gelişim izleme toplantısı yapılması önerilmektedir. Bu toplantılarda eşleştirme matrisindeki projelerin ilerleyişi ile otoyol, liman, serbest bölge ve Aksıfat Barajı gibi büyük yatırımların durumu değerlendirilmeli, tamamlanan veya önceliği değişen projeler güncellenmelidir. Gerekli görülen faaliyetler Ajansın 2027 yılı çalışma programına eklenerek takip edilecektir.